

J. M. Hansen: Det forundrer mig noget at høre, at der nu i Indledning til denne Lov skal være udtalt en stærkere Nødvendighed for at udgive den som foreløbig Lov end Grundlovens Bestemmelse: „særdeles paatrængende“. Det er i alt Fald en aldeles subjektiv Forklaring, som ikke kan have nogen almindelig Betydning. Om „paatrængende nødvendig“ eller „særdeles paatrængende Tilfælde“ er det stærkeste Udtryk, vil jeg ikke dømmе; men jeg vil sige, at det er bedst i slige Tilfælde at bruge Grundlovens Udtryk, naar man overhovedet vil tale om, hvad der er paatrængende. Dernæst vil jeg bestemt modsigge en Yttring af den ærede Minister, idet han sagde: Nød bryder Tern. Der er et Ordsprog, som siger, at „Nød bryder alle Love“, og vi hørte af den høitærede Konseilspræsident i forrige Samling, at han mente, at Nødvendigheden uden Hensyn til Lovligheden af en foreløbig Lov kunde bringe Regjeringen til at udgive en foreløbig Finantslov. Naar man har hørt dette udtales her i Salen, forekommer det mig, at man bestemt maa gjøre Indsigelse imod det Udtryk, at Nød bryder alle Love. Nød kan ikke bryde Grundloven, det maatte ganske anderledes paavises og bevises, end ved at anføre et bekjendt Ordsprog, som skulde være tilstrækkelig med Hensyn til Nødvendigheden her, Noget, som jeg ikke vil dømmе om for Diebliffet. Her vil jeg dog sige, at, naar man har kunnet behandle dette Spørgsmaal i et Aars Tid eller, saa vidt jeg husker, i to, synes der mig deri ikke at ligge noget overordentlig stærkt Bevis for, at nu var der den yderste Nødvendighed for, at der maatte gives en foreløbig Lov. Jeg skal derfor ikke indlade mig paa at bedømme, om der var en særdeles paatrængende Nødvendighed; men jeg skal bestemt udtale mig og nedlægge Protest imod, at man her anerkjender, at med Hensyn til Grundlovens Bestemmelser „Nød bryder Tern“ eller „Love“.

Indenrigsministeren: Jeg skal blot fra det faktiske Standpunkt oplyse, at Regjeringen ikke har ladet hengaa Aar eller længere Tid og nu paa een Gang har taget sig med megen Iver af Sagen. Den blev reist forrige Foraar, og der havde ikke tidligere Leilighed til at bringe Sagen her for Thinget end i den først paafølgende Session. Naar det ærede Medlem fører en meget bestemt Indsigelse mod Sætningen, at Nød bryder alle Love, kan jeg finde det overordentlig rigtigt af ham, men saa maa han fremkomme med disse Indvendinger mod sig selv; thi han er den eneste, der har brugt dette Udtryk her i Salen. Jeg har sagt: „Nød bryder Tern“, og jeg veed ikke, om der kan være noget Grundlovsbrud at skimte i en saadan Sætning; men, naar man siger: „Nød bryder alle Love“, kan man visseelig lægge noget Saadant derind. Det er imidlertid det ærede Medlem, der har draget dette Spørgsmaal frem, sandsynligvis for ved denne Leilighed at kunne

kontinuere et Angreb paa denne Lov. Det ærede Medlem, der talte først, fandt det henfigtsmæssigere at benytte Grundlovens Ord — thi her er jo kun Tale om Hensigtsmæssighed —; men Talen er jo kun om dette Ord i Indledningen „særdeles paatrængende“ eller „paatrængende nødvendig“.

Octavius Hansen: Jeg skal tillade mig at gjøre opmærksom paa, at der slet ikke er Tale om at citere Grundlovens Udtryk i denne Lov. Grundlovens Udtryk er jo „særdeles paatrængende“, medens her staar „paatrængende nødvendig“. Her er ikke Tale om at citere; man kan altsaa ikke med Rette fordre Ordet „særdeles“. Naar det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds (J. M. Hansen) havde saameget mod det gamle Ordsprog: „Nød bryder alle Love“ da har jeg den Opfattelse, at vi ikke sidde her for at lave Ordsprog; thi hvis han vilde tilføje til „Nød bryder alle Love“ Ordene: „undtagen Grundloven“, saa er dette maaske en moderne Redaktion af et gammelt Ordsprog, en Redaktion, som maaske kunde være berettiget; men saalange Ordspøget har Stænd, er det ikke vor Sag at undersøge, hvormeget eller hvorlidt Sandhed det indeholder. Hvad der foranledigede mig til at tage Ordet, var en Yttring af det ærede Medlem for Standerborg Amts 1ste Valgkreds (Bajer) i hans første Foredrag, en Yttring, som jeg finder Anledning til at fremdrage, da Spørgsmaalet om provisoriske Love her er reist i Almindelighed. Det ærede Medlem bebrejdede Regjeringen, at den ikke havde citeret Grundloven korrekt, uaagtet her slet ikke er Tale om at citere Grundloven; men samtidig anførte han med Hensyn til Forudsætningerne for provisoriske Love — og han pointerede Udtrykket — at der maatte være en til Visshed grændsende Sandsynlighed for, at Rigsdagen vilde sanktionere den. Da det ærede Medlem er saa ym om Grundloven, forstaar jeg ikke, at han kan opstille en saadan Forudsætning, af hvilken der ikke findes Spor i Grundlovens § 25. Deri fordres et særdeles paatrængende Tilfælde, at Loven ikke strider mod Grundloven, og at den skal forelægges for Rigsdagen, men der staar ikke Noget om, at der skal være en til Visshed grændsende Sandsynlighed for, at Rigsdagen vil vedtage den.

J. M. Hansen: Maa jeg bede om Ordet.
Formanden: Det ærede Medlem har allerede havt Ordet to Gange, men hvis Thinget samtykker deri — skal jeg give det ærede Medlem Ordet.

J. M. Hansen: Det synes, som om den ærede Indenrigsminister lagde særdeles Vægt paa den Forskjel, der skulde være mellem „Nød bryder Tern“ og „Nød bryder alle Love“. Jeg har ikke lagt Mærke til, at Talen her var om Tern, jeg